

Com mande N° 272
Circ 92 1000 exemplaires
Saigon le 5 Août 1935

Một tờ báo, một
cây viết, còn có sức
nào mạnh cho bằng

Câu danh-ngôn của
Hoàng-đế Nã-phá-
Luân nước Pháp

MAI

Directeur: ĐÀO-TRINH-NHẤT

TÒA-SOẠN VÀ TRI-SỰ TẠM THỜI Ở SỐ 2 RUE DE REIMS SAIGON
GIÁ BÁO: MỘT NĂM 5\$00 — SÁU THÁNG 2\$60 — BA THÁNG 1\$40 — MỖI SỐ 0\$10

NAM THU' I — Số 1 — động ra ngày 5 Aoút 1935

LÀNG BÁO THÊM MỘT TÊN DÂN MỚI

Từ nay, làng báo quốc-văn ta thêm một tên dân nhập tịch: **MAI**.

Một tờ báo mạng danh là *Mai*, tưởng không cần giải tỏ cho nhiều, chắc độc-giả cũng biết đó là một cơ-quan có ngụ ý muốn góp công bồi đắp vào nền-trương-lai của tổ-quốc mình bằng những nguyên-liệu học-thuật, tư-tưởng, mỹ-nghệ, cơ-khí v. v... thâu thái của phương Tây, nhứt là của nước Pháp bảo-hộ ta.

Tôn-chỉ của *Mai* chỉ có bấy nhiêu đó.

Công việc hành-động từ đây trở đi, *Mai* theo mãi cái tôn-chỉ ấy.

*

GIỮA lúc trong xứ, từ Nam chí Bắc, đã bị lẩn sóng kinh-tế khùng-hoảng đánh cho

trán ngập ngã nghiêng, bất cứ nghề nghiệp công cuộc gì làm cũng khó sanh-tồn, chớ không phải riêng về nghề nghiệp công cuộc làm báo; đã vậy mà mấy năm nay báo dễ ra nhiều quá, còn số độc-giả chỉ có giới hạn rất hiếm hoi; thế mà tờ *Mai* lại mạnh bạo khai sanh nhập-tịch làng báo giữa lúc như thế, chắc hẳn độc-giả phải lấy làm lạ. Tất ai cũng phải suy nghĩ rằng *Mai* có riêng một hình thức, một thể-tài mới lạ thế nào thì mới có thể trông mong sanh tồn được.

Phải, đời này có cái gì xuất đầu lộ diện mà không mời tai lạ mắt người ta thì có thể nào sanh tồn cho dặng! *Mai* dám mạnh bạo xuất đầu lộ diện lúc này chính là có riêng một hình-thức, một thể-tài khác

thường lạ kiểu vậy. Cần phải như thế để mà sống!

*

VỀ những phương diện hình-thức và thể-tài của *Mai* khác thường lạ kiểu thế nào, độc-giả dễ y coi tới sẽ thấy, không lẽ bây giờ *Mai* lại đi động chuông gõ mõ, tự mình khoe mình! Cứ coi số tới, rồi công-phu xuất-sắc ra thế nào?

Còn về thái-độ của cơ-quan này đối với quốc-gia xã-hội, không có gì khác hơn là gặp việc gì là việc nên thì làm, thấy lẽ gì là lẽ phải thì nói, không trốn sự thật mà cũng không chịu « hót dân ». Một cơ-quan ngôn luận mà làm lối hót dân, chỉ có hại cho dân chớ không ích lợi gì hết.

Một sự hiền-nhiên, phàm người có kiến-thức không ai

có thể chối cãi hay là có thể quan-sát cách nào khác hơn: chúng ta cần phải theo dõi nương dựa vào thấy Pháp-quốc mà tập gắng gổ, cho được cái tương lai rực rỡ tốt đẹp. Muốn vậy phải giữ trặc tự, phải chăm làm việc, phải lo cần học; cuộc tương lai tấn hóa của ta quan-hệ ở đó, chớ bây giờ đương có những cái xa-vọng ảo-tưởng gì, vì những cái xa-vọng ảo-tưởng không có ích gì, và cũng không phải là hạnh-phước cho ta đâu.

AI là bạn đồng tâm đồng chí với *Mai* nên xét rõ tôn-chỉ hoài bảo của *Mai* như thế mà tán thành phụ-trợ cho nó, tức là cùng nhau góp công chung sức vào công cuộc bồi đắp tương lai của tổ-quốc ta đó vậy.

MAI

Một bức hình về lịch-sử

Sứ-thần Nam qua Pháp

Chắc ai đọc sử Nam cũng nhớ hồi hạ-bán thế-kỷ trước, nước Nam bắt đầu giao thiệp với nước Pháp, vua Tự-Đức phái cụ Phan-thanh-Giản đi sứ qua Paris xin chuộc lại 3 tỉnh Nam-Kỳ. Đây là một bức hình xưa ở bên Pháp: quang-cảnh sứ-bộ Việt-Nam vô triều-kiến Hoàng-đế Nã-phá-Luân đệ-tam tại điện Grand Palais.

Nhà thuốc

Cộng - Hoà

20 thứ thuốc của ông y-học-sĩ Tổng-phước - Nho đã nhiều năm kinh-nghiệm, được đồng-bào cả ba kỳ bấy lâu khen ngợi.

Muốn đăng vữa lòng của qui vị ; thuốc hiệu Cộng-Hòa sẽ lưu hành khắp Đông Pháp, hầu khôi phục lòng của phần đông đồng-bào ao ước bấy lâu nay.

Mua sĩ có huê-hồng nhiều, ai muốn xin làm đại-lý viết thư về thương lượng.

Nhà thuốc Cộng-Hòa
Thanh-phủ — Bentre

Mme TRƯƠNG-VAN-HUAN
200, Rue d'Espagne -- Saigon

Mới lại : Bàn cần tròn và Ovale, laine Eva, chỉ nhung

CẦN DỪNG GẤP

Một họa-sĩ biết vẽ plan d'après devis. Nếu có bằng cấp tốt-nghiệp trường Ecole des Arts ở Hanoi lại càng tốt.

Lương bổng rất phải chăng. Hối tại 76bis rue Mac-Mahuo SAIGON

Institution QUOC-BAO
400 P. Blanchy Saigon
Enseignements primaire et primaire supérieur

DẠY ĐỦ CÁC LỚP
Lớp dạy đêm

1. Cours d'adultes
2. Cours spécial de français
3. Cours spécial de mathématiques
4. Cours d'anglais

Directeur M. Châu-bạc-Hải
CỰU GIÁO SƯ

ĐAU-RĂNG, NHỨC-RĂNG, UNG-XỈ, XỈ-TÀU-MẢ, XỈ-KIM, NHA-CAM, AN RÓT THỊT, RÓT NỨU, NÉN DỪNG :

Poudre R.C.D.

là một phương thuốc thần hiệu có tài sát trùng, trị lạnh ngay cấp kỳ và không làm đau răng. Mỗi hộp 0p.25

Pharmacie DAI-DONG
66 PELLERIN SAIGON

CHUYỆN TIÊU-KHIÊN

GIẾT NGƯỜI KIỂU MỚI

Lạ không ? Cái gì là cái giết người kiểu mới ?

Phàm giết người nào, tức là làm cho người đó chết, thì hoặc đâm, hoặc chém, hoặc thuốc, hoặc bắn, hoặc xó xuống biển, hoặc treo lên cây, nhứt thiết đều là những kiểu cũ mềm cũ rích, xưa nay nhơn-loại đã từng làm quen và đã dư biết cả rồi mà kiểu cách giết người cũng chỉ quanh quẩn có bấy nhiêu kiểu cách thường có xưa nay, chớ làm sao có kiểu cách gì mới hơn được nữa.

Đã vậy mà kẻ nào giết người, thì bôn-tâm cũng chỉ vì chuyện lợi của mình; vì chuyện lợi của mình cho nên mình phải cho người ta chết đi. Ví dụ thằng ăn cướp tới cướp nhà giàu, chém chết tài-chủ; kẻ ghen mèo chó, xách dao đâm họng tình-cửu của mình; cho tới những kẻ ý mạnh tới xâm chiếm đất nước nào tất phải đánh giết sát hại nào là quân lính nào là nhơn-dân của nước ấy, tức như chuyện Nhứt-bồn xâm chiếm Trung-quốc đó; ấy đều là những việc chứng tỏ ra cái nguyên-nhơn giết người là vì lợi mình vậy.

Đã vì lợi mình mà giết người, thì người bị giết tất phải khổ sở đau đớn mà chết, chảy máu lũng da mà chết chớ không hề có ai bị giết mà được nguyên lành sung sướng bao giờ ? Vậy thì sự giết người chẳng khi nào có thể vượt qua lẽ thường, kiểu thường, làm sao có mới cho được. Lại thay !

Vậy mà kiểu cách giết người mới thiết.

Kẻ sát-nhơn vẫn có lòng vì tư-lợi đã đành, nhưng nó cho người bị giết sung sướng quá mà chết, không tự biết rằng mình bị giết, thế mới lạ.

Bên Tàu có đảng kêu là « *chiết bạch đảng* » chỉ lợi-dụng nữ sắc để sát-nhơn một cách rất là quái lạ tinh ma, và làm cho nhiều hăng bảo-kê bị đền những miếng đau đớn đứt ruột.

Chúng thả ra mấy cô nhan sắc tuyệt trần, ở nhà cửa thật sang, đồ trang sức thật đẹp, chỉ có việc đồ dành ve vãn, các cậu thanh-niên, bất cứ là quê mùa hay thành thị, miễn là người coi tốt xinh khỏe mạnh, thì mấy cô dễ tài khôn chước khéo ra làm quen làm tình rồi đem về nhà mình cho được. Trời ơi ! Mấy ai thấy gái đẹp lòng thương yêu ve vãn mình, mà mình

không phải xiêu lònghipmắt. Nhứt là hạng nam-nhi háo sắc, và mấy cậu công-tử nhà què lên, thấy một cô tân-thời tuyệt-sắc ở tỉnh-thành lại đoái thương ve vãn mình, thì đầu cho thiên-lôi có kẻ búa bèn bọng, mấy cậu cũng xin ngài hãy khoan, để cho mấy cậu được gần gũi mỹ-nhơn đã rồi sẽ hay.

Cứ rước cậu về, o bế sửa soạn một vài tuần, rồi đem nhau ra Đốc-ly làm phép cưới, thành vợ chồng hẳn hoi. Có lại đưa cậu ra hàng bảo-kê, để bảo-kê sanh-mạng cho cậu lối vài ba chục muôn. Từ đó, cậu ta ở nhà lâu đi xe hơi, uống rượu ngon, ăn miếng lạ, cậu muốn thế nào cho thích tình khoái chí, cô cũng chiều lòng. Thử nhứt là về sắc-giục, cô tự hiến da ngà mình ngọc của cô, lại còn ép cậu phải lấy hầu kiểm gái thêm nữa là khác. Tình vợ chồng thương yêu đến thế là cùng, mà cái sanh-mạng của anh đàn ông này cũng đến đây là hết.

Rượu ngon sắc đẹp cho quá độ, đã đủ mau chết rồi, huống chi có « *chiết bạch* » còn có những ngón hay dở lợi hại riêng, không để cho cậu chồng nào sống quá ba tháng. Chồng chết, cô ra hàng bảo-kê lãnh mấy chục muôn, rồi đi gò anh khác vô trùng. Mỗi năm, một cô có thể làm được hai đám và lãnh hai món tiền bảo-kê lớn lao như thế. Có bảo-kê cho chồng sống tới bảy tám chục tuổi, mỗi tháng dám đóng bạc ngàn, nay chồng cô chết thình lình tự-nhiên, mà không có dấu tích gì khả nghi, thì hàng bảo-kê không thương sao được ?

Thật là cách sát-nhơn thủ-lợi, độc hiểm đến đỗi biết chừng nào; mà người bị giết không đau đớn một chút, chẳng còn có tức nổi gì; trái lại được hưởng rượu ngon gái đẹp cho đã đời, đến đời không biết mình chết, không ngờ rằng mình bị giết mới ghê !

Tuy vậy, buổi kinh-tế nguy nan, chức nghiệp khó kiếm như buổi này, tôi tưởng không hiếm chi người có cái tư-tưởng muốn được chết về tay « *chiết bạch đảng* » cũng sướng. Những người bị nạn khùng-hoảng mà định tự-tử, có lẽ họ muốn huân cái chương trình « *nhào sông thất cổ* » lại ít thảng, cạy một cô nào trong đảng ấy giết giùm, đảng nào cũng là chết, mà lại được khỏi ướt quần, áo, khỏi tốn sớ giấy.

Bất-nhị tiên sanh.

ĐẠI GIẢM GIÁ

MAY ĐÚNG MODE

Vải trắng thiết tốt
3\$90 một bộ

**au jardin
de la mode**

TAILLEUR
110, Lagrandière — SAIGON

Ecole privée "QUOC-VAN"
15e quartier Cholon

Trường tư "Quốc-Vân" rất có ích cho trẻ em trong bước đường đầu tiên nền học vấn.

Giáo-sư, một nhà mô-phạm rành nghề đủ tư-cách dạy dỗ trẻ em.

*Mẫu-cán giáo luyện...
Tiền học rẻ...
Đừng quên... !*

LE DIRECTEUR : LÊ-VĂN-ĐÁ
15e quartier Cholon

CHUYỆN VUI

THÚ THIẾT

— Mấy người ăn cướp bị bắt rồi đây có khai cho chủ nói rằng chủ đồng lõa với bọn nó có không ?

— Bầm quan lớn họ khai gian ráo, vì trong lúc bọn ấy đánh nhà ông X. thì tôi còn đương rình nhà của thầy G.

ĐỂ VỢ

— Bầm quan tòa xin quan lớn xử cho tôi để vợ tôi, vì nó hôn quá, tôi không ở với nó được nữa ?

— Được, tôi xử cho chủ để vợ chủ, song nếu vợ chủ không chịu thôi chủ, rồi chủ làm sao ?

— Bầm quan lớn, nếu vậy thì nhờ ơn quan lớn cho tôi ở lại với nó.

CÓ BÓT

— Bầm ông cò; tôi xin cớ cho ông hay tôi có mất một cái đồng hồ vàng hồi này.

— Ủy cha cha! bộ tướng mày coi như người cu-li xe kéo. làm gì có đồng hồ vàng mà làm mất.

— Bầm, tôi mới móc được trong túi của chủ chệt hồi sớm mai.

T.

Hãy mua tại những tiệm thuốc lớn

THO-RADIA

CRÈME	POUDRE	SAVON	Của Docteur
Một ống lớn 1\$10	Một hộp lớn 1\$40	Một cục 0\$45	ALFRED-CURIE
Một ống nhỏ 0.35	Một hộp nhỏ 0.35	DENTIFRICE	
Một lọ 1.65		Một ống 0\$70	

Một vài hàng... Thiên-tài của hai thi-gia đôi Đường

✱ Chánh sách của quan Thống-đốc Pagès ta thật có cái tánh-chất bình-dân. Nghĩ coi mấy năm nay, nhờ ngài mà dân dân nghèo ở xứ ta được hưởng biết bao sự lợi ích.

✱

✱ Nhứt là thuế thân, trước kia 6p.00, có bặt tới 7p.00 hay hơn không chừng, mà từ năm ngoái đến giờ sụt đều một cỡ 5p.50, ấy là nhờ ngài chứ ai.

✱

✱ Ngài có độ lượng thấu xét tình cảnh dân nghèo lúc này và cũng thấu xét máu mề cơ bạc của người Annam thuở nay, dân nghèo mấy cũng bán áo quần đi mà cơ bạc, bởi vậy kỳ bợ chợ Bài-lao năm ngoái, ngài không cho mở sòng cơ bạc lấy huê-bổng. Mấy dầu huê-bổng đó có thể được thêm 5, 6 ngàn đồng cho hội Bài-lao nhưng mà dân bần-xử có thể mất vào hồ-bao của chủ sòng khách-trú tới mười muôn. Hai cho dân nhiều, mà lợi cho hội Bài-lao không đáng gì; quan Thống-đốc cấm mở cơ bạc là phải lắm.

✱

✱ Ai cũng phải đồng ý với báo Populaire mà nói rằng cái nọc độc Cộng-sân ở Nam-kỳ được trừ tiết đi, là nhờ nơi trí sáng tài hay của ông cơ chánh-trị Perroche.

Trong phiên tòa Tiểu-hình Sài-gon xử vụ cộng-sân Giàu, Dục, cách hai tháng nay, ông Perroche bày tỏ cho tòa nghe thật là rành rẽ; mà chính là nhờ nơi công-phu tìm xét của ông, nên cái âm-mưu cộng-sân hoạt-dộng của bọn Giàu Dục mới khám phá ra đó. Nhờ trí sáng của ông, mà cũng có công lao của nhiều người tây nam ở dưới quyền ông giúp đỡ vô nữa.

✱

✱ Tòa xét rõ nguồn cơn mà cho ông đốc-phủ hưu trí Nguyễn-xuân-Hiển được vô-cau (non-lieu) về vụ mất 10.000p. (?) trong Chợ-lớn là phải lắm.

Ta nên coi cái gương đó mà giữ chừng, hễ khi nào có tình-nương mà muốn buông ra, phải buông cách cho khéo, hay là phân bua: « Thưa cô, tôi đi; mà đồ đạc trong nhà cô còn đủ y hết phải không? », vậy rồi hãy đi. Chớ có đá-đít cái một, rồi bị họ vu-cáo cho là ăn trộm thì khốn.

Nhơn-tình đời nay đoán-hậu và vu oan giá họa cho nhau dễ dàng lắm mà!

✱

✱ Báo Mai tạm ra hằng tuần ít lúc rồi ra hằng ngày, vì còn phải đợi mua máy và chữ ở Paris gởi qua, lối Décembre mới mới có.

Ai cũng nên biết tình báo-giới xứ ta, muốn ra tờ báo hằng ngày, tất phải có nhà in riêng, không thì mau chết lắm, vì tờ báo chỉ làm để nuôi nhà in mà thôi.

« Nàng rằng: những đấng tài-hoa.

« Thác là thể-phách, còn là tịnh-anh.... »

Tài-hoa, ai bằng Lý-Bạch và Vương-Bột đời Đường! Tài-hoa quả, đến nỗi trời đất phải đem lòng ghen, sai Tử-thần sớm cắt giây sanh mạng giữa khi cái tài trẻ đang khiến « kinh nhân nể mụ ». Mà, lạ thay! hai cái chết cùng về một nghiệp, phải chăng đó lại là cái nghiệp-chương của khách tài-hoa?

✱

Lý-Bạch, tự Thái-Bạch hiệu Thanh-Liên cư sĩ, biệt-hiệu Trích-Tiên, là một bậc tiên thơ, tiên rượu, đời vua Đường Huyền-Tôn (Minh-Hoàng). Ai không biết cái đặt-sử của cụ « tiên » ấy, đặc chỉ như khi đang sung chức Hàn-lâm Cung-phụng, giữa triều « túy thảo hách-man-thư »; hào hứng như khi « lè nhè » đùa Tư-Mã Hồ-châu bằng bốn câu thơ ứng khẩu:

Thanh-Liên cư sĩ Trích-tiên đây!
Ba chục năm trời tỉnh lại say.

Tư-mã Hồ-châu bằng muốn hỏi:
Như lai phát ấy tức thân này!

Vua Huyền-Tôn yêu cái tài « lảng-mạn » của cụ, ban cho chiếc Kim-bài, được phép vào các quán rượu Trường-an, tha hồ « bầu giốc giang-san, túi nghiêng phong-nguyệt ». Đỗ-Phủ trong bài ca « Tâm ông tiên rượu » (Âm-trung bát tiên a), có kể cụ Lý là nộ:

Lý Bạch nhất đầu thi bách thiên!
Tràng-An thị - thượng tưu gia

miên!

Thiên tử hờ lại bất thưởng thuyền,

Tự xưng thần thi tưu-trung-tiên,

Một đầu rượu, trăm bài thơ ấy là thi bá! Thiên-tử khi ở Trầm-hương đình có chỉ triệu tới mà cụ Lý ta còn « giắc » ở quán rượu trong chợ Trường-an, ấy là tửu-bá! Thậm-chí, khi vua ngự chơi ở Bạch-liên-trị cho gọi, ngài lão đảo khật khưởng đi tới, miệng khề khà:

« - Tàu Bệ-bạ, kẻ hạ-thần thật là một tay tiên rượu! »

Những cái tội khi mạn ấy, nếu chẳng phải một người tài-hoa như Lý Bạch, bởi đã mấy bạn rơi đầu! Chủ Lưu Linh đời Tấn, có tiếng bay rượu:

Thiên sinh Lưu Linh,

Dĩ tưu vi danh...

nhưng chẳng qua cũng chỉ là một anh cuồng rượu; Chỉ rượu mà thôi, ngoài ra phở mặc! (Duy tưu thị vụ, yên tri kỷ dư! Tưu đức tưng). Bài « Tưu-dec tưng » của họ Lưu, hào hoa sao bằng bài « Trương-tiến-tử » của cụ Lý!

Hay rượu, nên chết vì rượu. Cái chết của Lý Bạch, tôi nay hãy còn truyền tụng, là cái chết nên thơ. Buổi ấy, cụ bước chân xuống con thuyền phát-vãng, người đã say mèm, thoát uhin ra bóng nguyệt lồng sông, chao ôi! sao mà quá đẹp! Khuôn trăng lộng lẫy, này! lại

như lấp lánh đưa tình, khiến cụ ngỡ chỉ Nguyệt muốn mời nhà thơ lên ngắm chơi mấy khúc tiêu sầu trên cung Quế! Cụ vội nhảy xuống ôm choàng lấy... mà rồi, ả Hằng vô ý, đã cướp mất của nhà Đường một bậc tiên thơ!

Chẳng biết rồi ra cụ có được « Cùng tiên-nữ, dong chơi chín cõi, Ôm vầng trăng muốn tuổi không già » (Hiệp phi - tiên dĩ ngao du, bảo minh nguyệt nhi trường chung. Tô Đông-Pha: Tiền Xích Bích) không, nhưng sau này, những đêm trăng vắng sao mờ, người ta thường thấy một chiếc thuyền qua lại trên mặt sông, cơ biển uy nghi, mạn thuyền đề hai chữ kếpch - sù « Thi Bá ». Chiếc thuyền ấy cứ đến trước cửa đền cụ là biến mất, khiến ai ai cũng phải kinh nghi. Sau có một chàng thư sinh táo bạo, đứng trên bờ sông, đọc hai câu thơ rằng:

« Hà nhân giang thượng xưng thi-bá?

« Cầm tú văn chương tá nhất quan

(Ấy ai mặt nước xưng Thi-Bá? Giết gấm, thâu hoa thử một bài!)

Tức thì nghe phía thuyền bên kia, tiếng người đọc tiếp:

« Dạ tỉnh bất kham đề tuyết cú,

« Chỉ kinh tinh - đầu lạc giang

bàn! »

(Cánh vắng biêng ngăm câu tuyết cú, Lòng sông e lạnh bóng sao rơi!)

Thư-sinh ta thất kinh, lủi mất. Phải! Thơ hay đến nỗi chẳng dám ngăm, e các vị tinh tú trên trời phải rơi xuống giòng nước lạnh, cái khẩu khí ấy còn ai dám có, nếu chẳng phải cụ Lý Trích-Tiên?

Đó là một cái tàn hoa, « thác là thể phách... ». Nay ta lại nói đến một bậc tài hoa khác, sau khi chết vẫn còn chưa dứt hồn thơ: Vương Bột.

(còn nữa)

Lời thiếu-nữ

Tặng Châu-Cung, Sizainette

Bề lòng cuộn cuộn, sóng lòng xao,
Đôi mạch lệ tuôn ở má đào!
Ướt mảnh khăn tay lau chẳng ráo,
Mà em khôn biết tại làm sao??

✱

Sau lúc lệ khô, em nghĩ ra;
Nguyên-nhan vì cầm một cành hoa.
Sớm mai hồng thắm em vừa ngăm,
Chiều trở ra thắm cánh nhụy tà!

✱

Rải rác cánh hồng mặt đất buong,
Vùi bùn lấp bụi đã nên thương!
Trận mưa nặng hạt khi trưa đã,
Buộc sổ đào hoa chịu đoạn trường!

✱

Đưa mắt em nhìn em mấy cánh hoa,
Vội tay khẽ nhặt một vài ba...
Rồi đem sang rửa bên hồ nước,
Bùn sạch sắc phai hương cũng lóa!

✱

Hương trời sắc nước chốc mai chiều!
Hoa hời! sanh chi phận hăm hui!
Mưa gió đời hoa như thế ấy,
Trống hoa hời-hộp tâm lòng yêu.

✱

Buống năm hoa tàn em nghĩ ra,
Kiếp người âu cũng vậy thói mà!
Liều bỏ phận gái thân càng tui,
Lá-chả đôi giòng nước mắt sa!

✱

Bề lòng cuộn cuộn sóng lòng xao,
Đôi mạch lệ tuôn ở má đào.
Ba mảnh khăn tay lau ráo lệ,
Mắt em trông đỏ tựa hoa đào.

2 nhà chụp hình đáng tin cậy

CHANH-RY Photo

54, Bd Bonnard

và

Photo SAIGON

74, Rue Vannier

do M. Trần-văn-Lộc chủ-trương

Cả 2 hiệu đều dùng toàn đồ tốt, thợ giỏi, kinh nghiệm nhiều.
Giá hạ hơn các tiệm ở Saigon. Công việc làm cẩn thận.

3 cái đặc sắc: Giống; có mỹ-thuật; không phai, tróc

Cùng một chủ 2 phòng trông rảnh:

NAM-TAN-LOI

74, Rue Vannier

và

TRAN-TAN-LOC

56, Bd Bonnard

Chuyên trị bệnh về răng, làm răng vàng và trắng, răng hàm caoutchouc và hàm vàng.

THUỐC RƯỢU VỎ ĐÀI

Rất hay trị bệnh, ngã, gãy, què, sưng, u, bầm dập, thương tích nặng nhẹ, trong uống ngoài thoa, nhúng bông gòn mà bó, thuốc hay cầm máu tan sưng, khỏi đau, hết nhứt, tản ứ huyết, tiếp xương, sát trùng, liền da thịt, mạnh gân khỏe xương, bồi khí huyết, thêm sức lực, các nhà võ-sĩ tỷ thí Võ-Đài thường đem theo phòng bị; các nhà thể thao, các xưởng thợ, nhà có con nít nên chứa sẵn trong nhà phòng khi hữu sự.

Thuốc có Analyse không có chất độc — Giá mỗi ve 0.\$50

Bán tại: BÌNH-THÀNH-SONG

236, Rue d'Espagne — Saigon

Xin đề ý

Ai là người biết thương nòi giống? Ai là kẻ biết giúp lẫn nhau, hầu cho đặng cạnh tranh với khách ngoại bang trên con đường thương mại? Thì xin hãy ghé lại tiệm

TRƯỜNG-XUÂN "NEM NƯỚNG"

Số nhà 26 Bd. Gallieni N° 26 gần gare xe điện Arras Saigon

Có làm đủ các thứ Nem, nhiều thứ chả giò, và các món thực phẩm lạ và ngon nức, ở tại Saigon chưa từng có, nếu quý ông quý bà mà có đến tiệm "Trường-Xuân Nem Nướng" rồi thì chắc thế nào cũng được vừa lòng đẹp dạ.

CÓ BILLARD RUSSE

để cho quý khách giải khuây, có đủ các thứ rượu mát, để cho quý ông giải khát, mở cửa từ 15 giờ đến 2 giờ khuya, có đèn cao mỗi ngày.

"Trường-Xuân" có lãnh làm nhiều tiệc Nem, xin quý khách lưu-ý.

Chủ nhơn: J. Nguyễn-ngọc-Thanh

HIỆP-TAM-KỶ

11, Rue Amiral Roze, Saigon

Một nhà chuyên môn sửa đủ các thứ máy điện:

Batterie d'accumulateur, Dynamo, Magnéto, Delco, Ventilateur v.v.v.,

Thợ chuyên môn, nhiều kinh nghiệm.

Làm có bảo-kiết, tính theo thời giá rất rẻ.

— Có vá vỏ và ruột xe hơi —

DOCTEUR LE-VAN-HUE

Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris
138, Rue Lagrandière — Saigon

CHUYÊN TRỊ CÁC BỆNH ĐAU HUYẾT VÀ BỆNH HUỆ - LIỆU
Sớm mai 8h. - 12h.; chiều 3h. - 7h.

Thuốc TIÊM-LA
và ĐAU LẬU

HÔNG-KHÊ

LẬU ra mủ, ra máu, bức rức khó chịu, dài, rát, dai dẳng, hoặc độc nhập vào cốt chỉ dùng thuốc HÔNG-KHÊ số 30, uống một ve trong 4 giờ đã thấy linh nghiệm không hại sanh dục, đàn bà mang bầu lậu, hoặc khi hư (bạch đới) uống rất hay, có chữa lở mang bệnh uống cũng được.

Tổng đại-lý trong Nam-kỳ là:

Maison Đức-Thắng

N° 148, 150 Bd Albert 1er — DAKAO

Pnom Penh: Việt-Kiên, 59 De la Porte

Saigon: Nhà in T. T. Cảnh, 192 D'Espagne

Tandinh: Vũ-Lai, 303 Paul Blanche

F. NGUYEN-VAN-NGUYEN

Cựu sinh viên dưỡng đường Paris

CHUYÊN TRỊ CÁC BỆNH TRÁI TIM, BAO TỬ VÀ GAN

Phòng khám bệnh: 81, đường Mac-Mahon

Sớm mai: 7 giờ tới 10 giờ.

N.B. Những giờ khác, sẽ có tại nhà: 82 đường Lagrandière Saigon

Ai ưa mê văn-chương và mỹ-thuật thì nên đọc MAI và cổ-dộng cho MAI

Tiểu-thuyết của «MAI»

LÊN MẶT TRĂNG

Tác-giả: ĐOÀN-TRỊ-HUƠNG

I. --- TRƯƠNG-PHU KHÔNG ẮN BẮM VỢ

TRƯỚC căn phố lầu số 375 đường Colonel Grimaud, lúc đó vào khoảng gần 5 giờ chiều, một chiếc xe kéo có mồi từ phía trên kia xầm xầm chạy lại, đậu ngay ngoài cửa.

Người khách, trạc 35, 36 tuổi, bận đồ tây trắng coi rất đơn-giản mà chỉnh tề, tay ôm gói đồ học giấy thiết bị, ngoài in nhãn hiệu của nhà thuốc Solirène. Xe kéo vừa đặt xuống thì khách vội vàng trả tiền rồi ôm gói bước vô nhà; tay mới xỏ cửa mở ra thì miệng đã cất tiếng hỏi:

— Minh ơi! Này giờ tôi đi khỏi, có người nào đem bức thư gì lại cho tôi chưa mình?

Tiếng đàn bà ở nhà trong nói ra một cách dòn dã:

— Minh về đó hả? Có, hồi 3 giờ mấy, tôi ký nhận một bức thư của một người bạn áo vàng mang khoanh bạc đem lại cho mình, tôi để trên bàn giấy; mình kiểm coi thử, tôi đang mắc tay một chút.

Bức thư bình như là bức thư trông đợi lắm, nên chỉ người chồng mới nghe vợ nói thì lật đặt thả cái gói xuống bàn sa-lông, chờ chưa

kip đỡ nón trên đầu xuống, mau mau chạy lại bàn giấy, kiểm bức thư đề coi.

Ấy là bức thư của một hãng buôn gửi lại, viết chữ tây, đại-ý như vậy:

« Kính đáp ông Lê-Cường-Nam, « Khoa-học Bác-sĩ.

« Chúng tôi rất lấy làm tiếc rằng « lúc này không thể nào hoan

« nghinh ông vô làm việc gì trong « hãng được Vì lẽ mua bán lỗ lã

« thiếu hụt và lại người làm đầu « đó đầy đủ hết cả rồi. Vậy xin

« ông ráng chờ dịp khác v.v.v. »

Xem bức thư xong rồi liệng xuống bàn giấy, Cường-Nam — chính tên người chồng — thở dài một hơi nhẹ, nét mặt lộ ra vẻ hơi buồn, cúi đầu bước lên lầu thay đồ và cất cái gói đồ mới ôm về.

Người vợ ở nhà trong chạy ra, thấy bóng chồng bước lên lầu vừa khuất, liền lại chỗ bàn giấy cầm lấy bức thư mà đọc, vì cô cũng giỏi chữ tây.

Lạ thay! Cô đọc rồi lại cười chồm chồm, chờ không thở dài hay buồn bức như chồng.

Hai cái cảm-giác khác nhau; hai cái biểu-hiệu tâm-lý không giống nhau.

Phải, Lê-Cường-Nam là người khách mới đi xe kéo về nhà và mới

coi bức thư mà buồn bã thở dài đó, qua học ở Paris đầu khoa-học bác-sĩ rồi trở về cố-hương đã năm sáu năm nay. Sau khi về ba bốn tháng thì vàng lịnh cha mẹ cưới vợ là cô Du-thị-Trang, còn một vị điền-chủ giàu lớn ở Bạc-liêu. Cô Trang năm nay mới có 25 tuổi, người tầm thước, xinh xắn, trắng trẻo, nét mặt lộ ra vẻ phước hậu mà khôn ngoan. Tóm lại, cô là người đàn bà đẹp mà đẹp một cách hoá-công, diễm-đam. Người đã có sắc lại có tài. Gồm cả hai thứ tài: cô tốt-nghiệp trường Cao-đẳng sư-phạm ở Hanoi, đó là tài-học; còn tài-sản thì của cải cha mẹ đã chia riêng cho cô từ 90 tới 100 ngàn gĩa, chứ không phải ít.

Tơ hồng khéo xe, vợ nào chồng nấy. Cường-Nam có dáng người đầy đặn phương phi, lại được cái tánh tình nho nhã, khiêm tốn, cho nên cùng với cô Trang rất là ý hiệp tâm đầu; vợ chồng ăn ở với nhau năm sáu năm nay như vàng đá, như keo sơn, như hình với bóng. Ai thấy cũng phải cho là một cặp tài-tử giai-nhơn, châu trần còn có châu trần nào hơn.

Song, Cường-Nam có một chỗ khác lạ người ta — nhiều kẻ cho là tánh chướng kỳ — là nhứt định không chịu xài thâm ăn bám của vợ một đồng xu. Ngay từ khi cưới nhau rồi lên dọn nhà ở Saigon tới giờ, nào cửa nhà, nào đồ đạc, nào quần áo, nào ăn xài, nhứt thiết Cường-Nam lấy sức riêng của mình mà cung cấp chân toàn cho mình và cho vợ, chứ không chịu cho vợ được bỏ ra một đồng xu đóng góp vào cuộc sanh-hoạt. Có

lần người ta đã nghe Cường-Nam nói với vợ:

— Hễ bữa cơm nào có tiền riêng của mình bỏ ra mua xu nhỏ tiêu, xu nhỏ muối đi nữa, thì bữa cơm đó tôi nhứt định không nhúng đôi đũa vô nghe mình!

Trên đời có anh đàn ông không chịu ăn bám của vợ một cách kỹ lưỡng lạ lùng đến thế, đó có ai ngờ!

Chính nhà Cường-Nam nghèo, nhưng Cường-Nam cũng rán tùy theo cái giới hạn có thể của mình mà nuôi vợ. Nếu như ai kia, học tây đậu lớn thế này, lấy được vợ giàu thế này, chắt đã lợi-dụng của cải chi vợ mà ở vi-la, ngồi xe hơi, mặc kim thời, ăn sung sướng đảo đời! Nhưng mà Cường-Nam không thế: có sao sống vậy, tùy theo sức mình, chẳng chịu nhờ vả hệ lụy của vợ một đồng một trứ bao giờ. Không phải vậy là Cường-Nam không thương vợ đâu! Trời ôi! Cường-Nam thương vợ lắm chứ, nhưng cái tôn chỉ sắt đá của anh ta, là «trượng phu không ăn bám vợ; làm thân thẳng con trai mà sống nhờ ăn bám của vợ, không có chỗ nào hèn hạ cho bằng.»

Bởi vậy trong căn phố lầu của vợ chồng mướn ở đường Colonel Grimaud từ hàng ghế từ giường cho đến nôi soong chén đĩa, thứ nào cũng đủ, mà thứ nào cũng là đồ tầm thường, do Cường-Nam xuất tiền mua sắm lấy. Cô Trang chờ cái giường đồng và bộ sa-lông bằng nu ở dưới Bạc-liêu lên bày trong nhà được bữa trước bữa sau, Cường-Nam bắt phải chờ về dưới nhà liền, không thì hăm dọa phá nát, đừng la! (còn tiếp)